

Na osnovu člana 159. stav 2. Zakona o Jugoslovenskoj narodnoj armiji ("Službeni vojni list", br. 52/64, 57/65 i 67/72) savezni sekretar za narodnu odbranu donosi

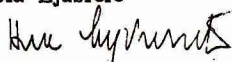
R E Š E N J E

o dodeli Velike plakete Jugoslovenske narodne armije Vojnom delu - opštevojnom teorijskom časopisu.

O b r a z l o ž e n j e

Ova plaketa se dodeljuje Vojnom delu - opštevojnom teorijskom časopisu, povodom proslave 25. godišnjice izlaženja, kao znak priznanja za postignute rezultate i značajan doprinos u razvoju vojne teorijske misli, uzdizanju i pripremi starešina, jedinica i ustanova JNA za odbranu zemlje, uopštavanju iskustva iz narodnooslobodilačkog rata i u praćenju dostignuća inostranih armija u oblasti vojne teorije i prakse.

SAVEZNI SEKRETAR
ZA NARODNU ODBRANU
general armije
Nikola Ljubičić

Četvrt veka „Vojnog dela“

Povodom ovog značajnog jubileja, obratili smo se dosadašnjim glavnim i odgovornim urednicima »VOJNOG DELA« da iznesu svoje utiske o tome kako se stvarao i razvijao časopis.

General-pukovnik
Đoko JOVANIĆ

Ovih dana navršava se 25 godina od početka izlaženja časopisa »Vojno delo«. Bio sam prvi odgovorni urednik časopisa, pa sam preživljavao teškoće njegovog rađanja i postavljanja na noge.

Kakav je bio početak?

Poslije završetka narodnooslobodilačkog rata raspolagali smo velikim i dragocjenim ratnim iskustvom i ogromnim oduševljenjem, koje je govorilo o našoj spremnosti za izvršenje svakog zadatka. Istovremeno, činjenica je da smo »znatno zaostajali« u »organizovanom naučnom radu na izgrađivanju jedinstvenih pogleda o osnovnim pitanjima vojne nauke i ratne veštine, radu na sistematskom stvaranju i samih naših vojno-naučnih kadrova«. ¹ Naš starješinski kadar nije bio naviknut da piše, niti je smatrao da je to baš neophodno. S druge strane, nametala se neodložna potreba vojno-naučnog rada kao preduslova za izgradnju adekvatne vojne doktrine.

Nametnulo se pitanje: kako riješiti tu suprotnost?

Izlaz je nađen u tome da su, prvih godina izlaženja časopisa, naredbom načelnika Generalštaba određivani autori osnovnih članaka, teme i rokovi. Autori su bili mahom najistaknutije starješine, za koje se pretpostavljalo da su kadri uspješno da obrade postavljene teme. Kasnije se išlo na prethodne dogovore sa potencijalnim auto-

¹ Uvodnik prvog broja časopisa »Vojno delo«, br. 1/1949, str. 10.

rima o temama i rokovima obrade. Tih prvih dana bilo je i dobrovoljnih autora, ali je njihov broj bio malen.

Pri izboru tema težilo se da one budu aktuelne za dati period izgradnje Armije. Teme su odgovarale, prije svega, potrebama škola i predstavljale su neku vrstu lekcija za slušaoce ovih škola.

Intervencije Redakcionog odbora bile su znatne i odnosile su se na redakcionu i sadržajnu stranu članka.

Redakcioni odbor časopisa počeo je i sa izdavanjem prvih knjiga naših autora. Prve takve knjige bile su diplomski radovi sa vojnih akademija, a kasnije i samostalne studije. Izdate su i prve knjige stranih autora.

U naredbi Vrhovnog komandanta druga Tita za pokretanje časopisa, pored drugih osnovnih zadataka koji se postavljaju pred časopis, stoji i ovaj: »Ujednačavanje pogleda viših rukovodećih kadrova«.²

Takav zahtev Vrhovnog komandanta je razumljiv i duboko opravdan, jer se bez jedinstvenih stavova rukovodećeg kadra nije moglo prići mirnodopskoj organizaciji oružanih snaga i pripremama zemlje za eventualni rat. Radilo se o izgradnji naše vojne doktrine koja nije mogla u svemu biti identična onoj sa kojom smo vodili narodnooslobodilački rat, ali se ni nova doktrina nije mogla zamisliti bez naše bogate ratne prakse i originalnih iskustava. Teškoće su bile u tome što se naša vojna misao našla pred dilemom da li se u osnovi orijentisati na vlastite snage i saznanja, ili prihvatiti sovjetsku vojnu doktrinu, s obzirom da dolazi od prve socijalističke zemlje i osnovne snage u pobedi nad fašizmom.

Drug Tito nas je često i uporno upozoravao i usmeravao da se oslonimo na naša bogata ratna iskustva, da njih izučavamo, sistematizujemo i stvaralački primenjujemo u novim svetskim i našim uslovima. To je, u suštini, značilo orijentaciju na snage vlastitog naroda, na njegovo masovno učešće u odbrani zemlje. Razrešavanju ove dileme pomogla je i hegemonistička staljinistička politika, koja se jasno izrazila kroz rezoluciju Informbiroa.

Časopis *Vojno delo* se od početka uključio u razmatranje ovih i drugih važnih problema i doprineo je znatno izgrađivanju jedinstvenih stavova naših rukovodećih vojnih kadrova i koncipiranju doktrinarne orijentacije u novim, izmenjenim uslovima.

Zbog toga je većina rukovodećeg kadra brzo shvatila da u izgradnji naše vojne doktrine moramo polaziti od obrade iskustava iz narodnooslobodilačkog rata i Titovih vojnih dela. Međutim,

---

² »Vojno delo«, br. 1/1949., str. 7.

bilo je jasno da ne treba ostati samo na tim iskustvima već da treba ići dalje i računati sa izmijenjenim uslovima naše vojno-političke situacije i dostignućima drugih armija i vojne nauke uopšte. Ovo zbog iskustava ovih armija u drugom svjetskom ratu i uvođenja u naoružanje nove ratne tehnike. Nakon bogatih i svježih iskustava iz oslobođilačkog rata, uočavala se važnost i ogroman značaj jedinstva pogleda, prije svega višeg rukovodećeg kadra, kao preduslova za jedinstvenost i usklađenost napora u izgradnji i vaspitanju oružanih snaga, a da ne govorimo o njenoj potrebi i značaju u ratnim uslovima.

Upoređujući početak izlaženja časopisa sa današnjim stanjem, gdje imamo veći broj autora raznih činova, često sa naučnim zvanjem, hiljade knjiga naših autora sa najrazličitijim sadržajem, posebno treba istaći našu »Vojnu enciklopediju«, koja predstavlja vojno-naučni kapital trajne vrednosti, moramo biti vrlo zadovoljni pređenim putem i rezultatima koje smo na tom polju i za ovo vrijeme postigli. »Vojno delo« je, sa ostalim časopisima iz tog vremena, odigralo pionirsku ulogu. Napori koje smo tada i kasnije ulagali svestrano su se isplatili.

U kasnijem periodu, kao čitalac ili član Redakcionog odbora časopisa, pratio sam njegov razvitak, radovao se uspehu i podizanju njegovog kvaliteta. Posebno sam se interesovao kako su u časopisu riješena dva pitanja:

— koliko časopis odgovara na aktuelna pitanja života i rada Armije?

— da li je i koliko u obradi materije zastupljen stvaralački rad?

U vezi sa ovim pitanjima vidi se određen, nemali i stalan napredak. Evidentna je pojava novih, mlađih autora i naučnija obrada gradiva. Međutim, postoje određene oscilacije, usponi i padovi koji se smjenjuju. Prema tome, to ostaju i dalje zadaci časopisa.

Čini mi se, dalje, da bi trebalo da postoji još veći interes za časopis kod našeg starješinskog kadra. To je zajednički problem čitalaca, komandi i Redakcije časopisa. Posebno je pitanje saradnika iz trupe. Na ovome treba više insistirati zbog bogatih iskustava naših jedinica i većeg interesa za časopis.

U današnjem momentu osnovni je zadatak dalja razrada koncepcije opštenarodne odbrane. Poznato je da smo na tom planu postigli vanredne rezultate i stekli značajna iskustva. Međutim, o tome se nedovoljno zna. Isto tako poznato je da postoji nemali broj neriješenih pitanja koja treba prethodno teoretski rasvijetliti. U tome se očekuje još veća pomoć časopisa našim kadrovima.

General-potpukovnik
Dušan KVEDER

Pokojni general Dušan Kveder, jedan od prvih odgovornih urednika časopisa »Vojno delo«, a kasnije ambasador naše zemlje, svojim mnogobrojnim teorijskim radovima umnogome je doprineo razvoju naše vojne misli.

Njegovi zapaženi članci, odnosno ideje iznete u njima još uvek su aktuelne i predstavljaju posebnu vrednost.

Iz njegovog članka »Teritorijalni rat«, koji je objavljen kao uvodnik u »Vojnom delu« br. 6/1953. donosimo samo jedan kraći deo — u želji da se na ovaj način, prilikom ovog jubileja »Vojnog dela«, sa punim pijetetom odužimo generalu Kvederu za sve što je učinio za razvoj časopisa i naše vojne publicistike uopšte.

... Dosada u vojnoj istoriji ne postoji primer prelaska frontalne forme rata u teritorijalnu formu. Možda će zbog toga neki vojni teoretičari i praktičari gledati na te ideje sa izvesnom skepsom. Ali, u svetu se ne rade samo one stvari koje imaju presedana u istoriji. U ovom pogledu je važno to da u istoriji imamo primera teritorijalnih ratova samih, iako su oni nikli na drugoj osnovi i nisu nastali prelaskom iz frontalnog rata. U istoriji poslednjih 150 godina imamo niz poučnih primera partizanskog rata. Svakako, najpoučniji i najrazvijeniji od njih je oslobodilački rat u Jugoslaviji, koji se u poslednjim godinama ratnih dejstava razvio u pravi teritorijalni rat u punom obimu. Već i samo taj primer dovoljan je da ukaže na veliku korisnost takve forme rata kako za sam učestvujući narod, tako i za koalicionu strategiju, a pogotovo da ukaže na njegovu prednost nad kapitulacijom i kolaboracionizmom. Studija jugoslovenskog oslobodilačkog rata predstavlja neiscrpan rezervoar iskustava i pouka za teoriju i praksu te forme rata.

Sta u najgrubljim crtama pokazuje taj primer svima onim narodima koji su danas prinuđeni da predvide i takvu formu rata protiv agresora?

1. Jugoslovensko iskustvo pokazalo je, u prvom redu, da teritorijalni rat u savremenim uslovima nije više samo »mali rat« (iako on neminovno obuhvata i tipična dejstva malog rata), već i pravi »veliki rat«. On se čak više i ne bi mogao nazvati prosto »partizanski rat«, jer su uz taj pojam mahom vezane akcije manjih jedinica, vođene najčešće u korist jednog domaćeg ili savezničkog regularnog fronta. Pod modernim teritorijalnim ratom treba podrazumevati samostalan rat ili barem integralni sastavni deo jednog opšteg koalicionog rata. Takav rat koji vodi jedna nacija može da ima isto toliko značajne i dalekosežne strategijske ciljeve, koliko i frontalni rat te nacije — sve do cilja definitivnog oslobođenja svoje zemlje od neprijatelja.

Moderni teritorijalni rat je regularni rat. Već u istoriji imamo primera da se, pored mnogih iregularnih gerilskih ratova, pojavljuju dejstva u pozadini neprijatelja koja vode regularne, manje ili veće jedinice. Naš jugoslovenski oslobodilački rat je takođe bio teritorijalni regularni rat. Sve naše jedinice, od najmanjih do najvećih, vodile su svoja borbena dejstva po principima regularnog ratovanja; tim jedinicama komandovalo se iz jednog centra. Regularni karakter teritorijalnih borbenih dejstava potvrđen je posle rata (1949. godine) i Međunarodnom konvencijom.

Savremeni teritorijalni rat je rat u kome dejstva većih regularnih jedinica sačinjavaju dominirajući element. Taj će element biti dominantan od samog početka kod one armije koja će iz frontalne forme preći na formu teritorijalnog rata; međutim, kod armije koja se formira tek u toku okupacije, kao što je to bio slučaj sa našom oslobodilačkom vojskom, taj element pojavljuje se tek u kasnijoj fazi razvitka armije i progresivno se pojačava sve dok ne postane dominantan. (Kod nas se to desilo delimično još u 1942, a u celosti već u 1943. godini).

. . . . .

Pukovnik u penz.
Milutin SUŠOVIĆ

Primiti dužnost odgovornog urednika časopisa »Vojno delo« po-
sle generala D. Kvedera, koji se veoma angažovao na tome da po-
digne teorijski nivo časopisa, za mene je značilo veliko poverenje,
ali i odgovornost. Putokazi našeg teorijskog glasila bili su označeni,
a staze utrvene.

Zahvaljujući punoj podršci Redakcionog, a kasnije Uređivač-
kog odbora, već ustaljenoj praksi oko uređivanja časopisa, kao i
utvrđenoj politici i koncepciji koje sam nasledio od prethodnika,
nisam imao potrebe da bilo šta menjam, sem da dosledno sprovodim
politiku, odluke i zadatke koji su proizilazili iz rada redakcije i
Uređivačkog odbora. Težili smo da časopis održimo na potrebnom
nivou u pogledu kvaliteta i obima koji je tada imao. Razume se,
nastojalo se da se, po mogućnosti, i poboljša njegov kvalitet s obzi-
rom na sve veće opšte i stručno osposobljavanje našeg starešinskog
sastava.

To je bio period kada smo već stekli tolika znanja iz oblasti
taktike, operatike i strategije da se ukazala potreba da na strani-
cama časopisa razvijamo polemiku, da autori iznose svoja lična
mišljenja o suštinskim pitanjima naše doktrine. Uredništvo je u tom
smislu, svojim uvodnicima u 1953. i 1955. godini, podsticalo nove
saradnike na saradnju.

Rezultat nije izostao jer su se na stranicama časopisa razra-
đivale vrlo aktuelne teme, autori su bili i starešine iz trupe, kao i
naši istaknuti vojni teoretičari i starešine.

Takav teorijski rad na stranicama časopisa bio je sve aktuelniji,
s obzirom na razvoj vojne teorije i u drugim zemljama, izazvan širo-
kim razmatranjima problema nuklearnog rata. Upravo o toj tema-
tici bilo je mnogo zapaženih članaka i od strane naših autora. Inten-
zivnije su se pratila kretanja u doktrini pojedinih zemalja i blokova,

upoznavale naše starešine sa novinama u razvoju naoružanja, naročito nuklearnog.

Baš zbog toga se ukazala potreba i za češćim izlaženjem časopisa, tako da je to period kada je naša publikacija izlazila svakog meseca. To je omogućavalo mnogo veću saradnju nego što je to bilo do tada.

Za moj rad u časopisu »Vojnog dela« vežu me najlepše uspomene, a želja mi je da drugovi koji sada rade na časopisu doprinesu daljem uzdizanju našeg slavnog teorijskog glasila, a time i daljoj razradi naše koncepcije opštenarodne odbrane. To će, nadam se, umnogome pomoći stručnom podizanju našeg starešinskog kadra.

General-potpukovnik
Veljko KADIJEVIĆ

Raditi u Redakciji časopisa »Vojno delo« u bilo kom vremenu, pored toga što je to izuzetno delikatan i odgovoran posao, izložen uvek javnoj oceni i kritici, istovremeno je sretna i povoljna okolnost koja neposredno pruža dvostruku šansu: da se mnogo i raznovrsno uči, a da se ujedno aktivno utiče i doprinosi razvoju naše vojne misli.

Vreme kad sam ja radio u Redakciji, pored normalnih, nudilo je i specifične mogućnosti. To je bio period u posleratnom razvoju naše doktrine, karakterističan po oslobađanju od nekih stranih uticaja i većem okretanju ka našim sopstvenim iskustvima, uslovima i mogućnostima. To je omogućavalo veoma kreativan odnos i autora i ljudi iz Redakcije časopisa.

Smatram da je doprinos »Vojnog dela« u razvoju naše vojne misli u tom periodu bio zaista vrlo značajan. Bez pretenzija da dam celovitu i potpunu ocenu tog doprinosa, mislim da se sigurno

moгу istaći dve značajne karakteristike u razvoju naše doktrine u tom vremenu, u čijem ispoljavanju je i »Vojno delo« imalo znatnog udela.

Prva karakteristika jeste da je razvoj naše vojne misli doživljavao neku vrstu preporoda i izrazitog uspona. Samim tim što smo se više približili pravim izvorima naše doktrine — iskustvima NOR-a, našim mogućnostima i uslovima odbrambenog rata — stvoreni su višestranu povoljniji uslovi za razvoj naše vojne misli: širi krug autora, veća sloboda i mogućnost stvaranja i sl. Razume se da su ovi uslovi upravo doprineli da uloga časopisa dođe do punog izražaja. Mislim da je »Vojno delo« ovu okolnost umnogome iskoristilo.

Druga značajna karakteristika razvoja naše vojne misli u tom periodu nastala je, u izvesnom smislu, kao negativan refleks one prve. Bilo je, naime, i neshvatanja suštine naše doktrine, koje se manifestovalo u više oblika. Jedan od njih je i nerazumevanje da je to bila samo jedna etapa, istina vrlo značajna ali ipak samo etapa, u razvoju naše doktrine odbrane, nastale još u NOR-u. Pri tome se značajno ispoljila tendencija čiji je cilj bio da oživljavanje daljeg razvoja naše doktrine prikaže kao njeno početno (originalno) stvaranje. To je ne samo istorijski netačno već bi našoj revoluciji oduzelo jednu od njenih bitnih osobina, tj. originalnost vođenja oružane borbe. Poznato je da je u NOR-u, prvi put u istoriji ratne veštine, pretežno partizanski oblik oružane borbe prerastao u pretežno kombinovani. I ranije je u istoriji bilo elemenata kombinovanog oblika oružane borbe (pored frontalnih dejstava, odnosno pored dejstava »regularnih armija« bilo je i partizanskih dejstava), ali su partizanska dejstva igrala uvek pomoćnu ulogu. U NOR-u su se, naročito u njegovoj završnoj fazi, prvi put u istoriji, masovna partizanska dejstva slila u jedinstvenu celinu sa dejstvima na frontovima. To jedinstvo je postignuto na taktičkom, operativnom i strategijskom nivou na takav način da se objektivno stvorio nov oblik oružane borbe — kombinovani — koji nije prost mehanički zbir partizanskih i frontalnih dejstava, već kroz njihovu kombinaciju i jedinstvo pruža nov kvalitet. U osnovi naše današnje koncepcije opštenarodne odbrane, kombinovani oblik oružane borbe leži kao dominantan. U suštini, taj oblik je nastao i razvio se u NOR-u, uz, razume se, uvažavanje jednog opšteg razvitka kao i naših posebnosti sadašnjeg vremena.

Obe karakteristike razvoja naše doktrine krajem pedesetih godina, koje sam ovde samo u najkraćim crtama pomenuo, značajno su se i višestranu reflektovale i na stranicama »Vojnog dela«. Uostalom, mislim da je »Vojno delo« za sve vreme svog postojanja bilo manje-više veran odraz naših teorijskih dostignuća u oblasti kon-

cepcije opštenarodne odbrane, posebno u domenu bitnih pitanja vojne doktrine. Ono je, bez sumnje, imalo dvojaku funkciju — propagatora, a istovremeno je i samo doprinosilo razradi i daljem razvoju doktrine. Možda je trebalo, naročito u razmatranju pojedinih pitanja znatno smelije prilaziti.

Smatram da su danas sasvim sazreli uslovi da se i to ispravi.

General-major
Milisav NIKIĆ

Krajem pedesetih i početkom šesdesetih godina, u vreme kada sam bio odgovorni urednik časopisa, u oružanim snagama (kao i u društvu u celini) sve više se isticao značaj primene nauke i naučnih metoda u svim oblastima. Časopis »*Vojno delo*« je svojim člancima i prikazima davao skroman prilog tim nastojanjima.

U to vreme nastojalo se da se tematika časopisa što više proširi, da se odbrana zemlje i priprema oružanih snaga, kao i način njihove upotrebe, razmotre i sa širih društvenih aspekata. S tim u vezi, težilo se proširivanju tematske oblasti časopisa, boljem tretiranju političkih, društvenih, ekonomskih i filozofskih gledanja na rat i odbranu zemlje.

Nekoliko je, po mojoj oceni, bitnih karakteristika časopisa u tom periodu:

Neprekidno su se pojavljivali novi autori iz redova naših starešina, koji su posedovali veliko ratno iskustvo. Oni su školovanjem u našim vojnim školama, koristeći uz to bogatu praksu naših jedinica, stekli visok nivo vojnih znanja i osposobili se da i ratna iskustva i našu posleratnu praksu uobličavaju, da iz toga izvlače zaključke i time daju krupan doprinos razvoju naše vojne misli.

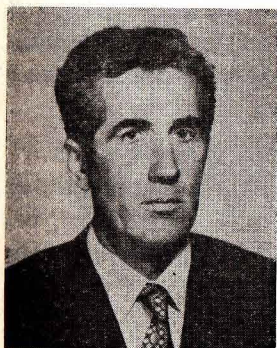

Iskustva iz našeg narodnooslobodilačkog rata su sve više dobijala na značaju, kako po broju tema tako i po načinu obrade u časopisu.

Od samog početka izlaženja časopisa stalno su objavljivani prilozi o oružanim snagama drugih zemalja i, u manje ili više sažetom obliku, iznošena iskustva iz rada, kao i gledanja na mnoga pitanja izgradnje i upotrebe oružanih snaga. U periodu o kojem govorim, Redakcija i Uređivački odbor su nastojali da utvrde što jasnije kriterije u izboru materijala o stranim oružanim snagama, da selektivni materijali budu u što tešnjoj vezi sa zahtevima i potrebama našeg razvoja i naše prakse.

Za ličnu izgradnju naših starešina, za sticanje širih vojnih pogleda i znanja bila je to izuzetna šansa. Tu šansu je omogućavao položaj časopisa u okviru sveukupne naše vojne publicistike i jedan veoma povoljan odnos osnovnih rukovodećih i komandnih organa svih nivoa prema časopisu i njegovoj funkciji.

Časopis je takvim svojim nastojanjima i celokupnom tematikom i orijentacijom, po mojoj oceni, korisno poslužio podizanju opštih i vojnoteoretskih znanja i pogleda naših starešina, posebno viših, rešavanju praktičnih pitanja rukovođenja i komandovanja, kao i izgradnji jedinica i komandi.

Poslanik Veća naroda
Savezne skupštine
Mihajlo BRAJEVIĆ

Zadatak časopisa *Vojno delo* je vrlo suptilan i značajan. Časopis je u osnovi do sada dobro odgovorio svojoj namjeni i postao ugledno vojnostručno glasilo, prezentirajući uspješno dostignuća naše vojnoteoretske misli. Razrada koncepcije opštenarodne odbrane na njegovim stranicama znatno je podigla njegov nivo. Time je časopis uspio da izađe iz okvira interesovanja samo pripadnika JNA i postao je

interesantan za širi krug čitalaca. Ugled koji je time stekao uspješno održava, uz manje ili veće oscilacije iz broja u broj, već prema tome koliko ima napisa koji stvarno doprinose razradi koncepcije opštenarodne odbrane.

Za sada još nije dovoljno razrađena, odnosno dobro prezentovana, koncepcija pružanja raznovrsnog otpora, tj. pripremanja, organizovanja i funkcionisanja, uz oružanu silu, društva u cjelini. *Vojno delo*, na osnovu iskustava koja se već stiču u pripremi takozvanog civilnog sektora i vizije savremene odbrane nezavisnosti, treba više da doprinese razradi naše koncepcije, naročito u smislu povezivanja svih komponenata odbrane u jedinstvenu cjelinu. Time ne mislim da kažem da časopis nema i mnogih drugih zadataka, niti da osporavam da je njegova glavna briga obrađivanje i predstavljanje upotrebe oružane sile. Ipak, trebalo bi više pažnje posvetiti i specifičnostima upotrebe teritorijalne odbrane.

Ukupna moralna i materijalna snaga Jugoslavije predstavlja jedinstvenu cjelinu u odbrani zemlje. Upravo bi zato bilo značajno da se *Vojno delo* više bavi važnijim društvenim, ekonomskim, političkim i drugim pitanjima koja su od značaja i za narodnu odbranu. Na stranicama časopisa, znači, moglo bi da više sarađuju autori koji se bave ovim pitanjima, pored autora iz redova pripadnika Armije.

Vojno delo daje značajan doprinos i razvoju jugoslovenskog socijalističkog patriotizma. Tome treba ubuduće posvećivati još veću pažnju.

Kao što je poznato, interesovanje za iskustva iz našeg rata ne jenjava. Ova iskustva su nezamjenljiva osnova naših priprema za odbranu. O tome se dosta pisalo, ali bilo je tu i mnogo utjerivanja realnosti u naknadno zamišljene šablone. Najviše mjesta bi trebalo dati glavnom i trajnom iskustvu iz našeg rata — inicijativnosti, brzom reagovanju, stalnoj težnji da se postigne iznenađenje. Više pažnje bi trebalo posvetiti analizi mjesta i uloge moralno-političkog faktora u pojedinim periodima, odnosno akcijama u ratu, obezbijediti mu u cjelini mjesto koje mu stvarno i pripada — najvažnije. U svemu tome se mora polaziti od bitno izmijenjenih društveno-ekonomskih uslova danas u odnosu na stanje u NOR-u. Bilo bi interesantno sučeliti neke realnosti iz našeg rata sa njihovim viđenjem danas, odnosno sa njihovom ulogom u savremenom ratu.

Iskustvo iz savremenih oružanih sukoba u centru je naše pažnje i nezamjenljiva je osnova naše vizije savremenog rata. Pored vjernog prezentovanja prikaza i ocjena koji otuda stižu, treba više objavljivati i razmišljanja naših ljudi o njima. Naši uslovi su sasvim drugačiji.

Svako razmatranje savremenog rata i tuđih iskustava treba da polazi od naših društveno-ekonomskih uslova, da doprinosi produbljivanju saznanja o presudnoj ulozi koju oni imaju, odnosno o neophodnosti temeljenja svih postupaka u eventualnom savremenom ratu na našoj stvarnosti, a prije svega na jedinstvu i spremnosti naših ljudi za odbranu nezavisnosti i socijalističkog samoupravnog poretka naše zemlje.

Pukovnik u penziji
Teodosije PAREZANOVIĆ

Već punih 25 godina časopis »Vojno delo« uspešno izvršava svoj zadatak opštevojnog teorijskog glasila. Za sve to vreme davao je i još uvek daje izvanredan i značajan doprinos razvoju, širenju i popularizaciji savremene teorijske vojne misli uopšte, a posebno u oblasti ratne veštine — strategije, operatike i taktike, kao i moralno-političkog vaspitanja naših kadrova na osnovama naše socijalističke revolucije i njenih kapitalnih dostignuća — samoupravnog razvoja i nesvrstane spoljne politike, što predstavlja jedinstveno i bitno obeležje našeg savremenog i istorijski značajnog kretanja.

Ako bi u najkraćem obimu, za ovaj relativno duži period, trebalo istaći koji su bili najznačajniji konkretni rezultati, moglo bi se reći sledeće.

Na samom početku svoje aktivnosti časopis se morao suočiti, zapravo trebalo je analizirati mnogobrojna raznovrsna i dragocena iskustva iz naše revolucionarne prakse i ostala iskustva iz prakse (i pogleda) drugih savremenih armija. U suštini, to je uvek značilo otkrivati nešto novo, originalno, samo ono bitno, što je moglo da izađe u najkonkretnijim uslovima u kojima se odvijala naša revo-

lucija, a iz čega se stvarala teorija i praksa naše koncepcije opštenarodne odbrane. Razume se, to nije bio samo zadatak »Vojnog dela«, već i mnogih drugih faktora, ali u tome je doprinos ove publikacije veoma značajan.

U periodu dok sam se nalazio na dužnosti odgovornog urednika časopisa, koji je nosio bitno obeležje daljeg i dubljeg razvitka našeg samoupravnog socijalističkog društva i pune primene koncepcije opštenarodne odbrane, kao nerazdvojno integralnog dela tog procesa, časopis »Vojno delo« je davao, a daje i nadalje, značajan doprinos teorijskoj razradi principa i prakse opštenarodne odbrane. U tom smislu treba posebno istaći mnoge diskusije o najvažnijim problemima i njihovim raznovrsnim aspektima u našoj teoriji i praksi, donekim na stranicama časopisa.

Dragocen prilog razradi teorije opštenarodne odbrane predstavljaju i mnogobrojne studije i analize značajnijih bitaka i događaja iz naše revolucije — objavljene u »Vojnom delu«.

Najzad, praćenje raznovrsne problematike iz oblasti teorije i dostignuća inostranih armija i upoznavanje naših kadrova sa njima, predstavljalo je uvek značajan zadatak i delokrug aktivnosti časopisa. U stvari, to je obogaćivalo naša opšta znanja i pomagalo nam da dublje i bolje shvatimo i sagledamo suštinu opštenarodne odbrane.

Povodom ovog jubileja, želim redakciji, saradnicima i svim čitaocima »Vojnog dela« još veće i potpunije uspehe u izvršavanju njihovih odgovornih zadataka i obaveza.

Pukovnik
Mihajlo VUČINIĆ

Četvrt veka u stvaralačkoj aktivnosti jednog časopisa, u tako društveno odgovornoj i složenoj tematici kao što su vojna nauka i politika odbrane zemlje, zaista je jubilej vredan pažnje, koji imponuje i uzbuđuje, ali i obavezuje sve nas koji sada radimo u Redakciji časopisa.

Održati postignuti nivo i kvalitet časopisa i odgovoriti sve većim potrebama koje zahteva dalja teorijska razrada koncepcije opštenarodne odbrane, posebno teorija ratne veštine, zadaci su pred kojima se nalazimo. Oni se mogu obaviti samo uz svestranu saradnju šireg kruga autora, uz aktivno i svestrano učešće komandi, organizacija SKJ i starešina.

Novi zadaci obavezuju Redakciju da se više orijentiše na širu saradnju starešina iz trupe, da ih podstiče na teorijski rad, da bolje iskoristi teorijske mogućnosti kadrova u našim vojnim školama, zatim, iskustva komandi i svih starešina koje se bave naučnim radom u oblasti vojne nauke i čiji praktični rezultati zaslužuju da se nađu na stranicama »Vojnog dela«. Dalja teorijska razrada koncepcije opštenarodne odbrane nameće potrebu i da se svestrano sagledaju svi aspekti naše odbrambene politike i funkcionisanje sistema opštenarodne odbrane, što zahteva saradnju, ne samo vojnih kadrova, već društveno-političkih i drugih autora iz građanstva, svih onih koji neposredno rade na poslovima narodne odbrane.

Časopis »Vojno delo« treba da postane tribina na kojoj će se teorijski rasvetljavati svi aspekti koncepcije opštenarodne odbrane, s akcentom na tematici iz oblasti ratne veštine, odnosno razmatrati ona pitanja koja će doprinositi teorijskom i stručnom uzdizanju starešina u oružanim snagama i na taj način dati svoj prilog jačanju borbene spremnosti našeg samoupravnog socijalističkog društva.

---

*Našim čitaocima i saradnicima
čestitamo*

*22. decembar Dan INA
i*

Novu 1974. godinu

Redakcija
